

Bankrekening: **NL90ABNA0555662179** t.n.v. Probusclub "De Liemers"

Ledental: 31

Websitewachtwoord: pl93

Bijeenkomst op 18 mei 2017 in Ons Huis te Zevenaar (tel 0316523690)

Aanwezig: 18

Afwezig: Leo v.d. Boom, Gerrit Boot, Willy Drijber, Gemma Hentenaar, Els Kramer, Wim Loman, Eric van Loon, Stoni Scheurer, Jan Swart, Matthee Tattersall, Wim Wismans, Miep Wolfhagen, Willem Zevenbergen,

1. **Opening.** Na de gebruikelijke begroeting opent de voorzitter de bijeenkomst met het vriendelijk verzoek om zoveel mogelijk op tijd aanwezig te zijn. In verband met de afwezigheid van Matthee zal Cees de Nieuwsbrief verzorgen..
2. **Ingekomen en uitgaande stukken.** De stukken ontvangen van de landelijke Probus-organisatie zullen worden besproken wanneer Wim Wismans aanwezig is.
3. **Nieuwsbrief 292.**
Geen op- of aanmerkingen.
4. **Bestuursmededelingen.**
Geen.
5. **Lief- en Leed.** Mariette heeft bezoek aan Riny Bergmans gebracht. Zij heeft vrede met het overlijden van Mathieu. Met Gerrit gaat het naar omstandigheden goed. Wim Lomans gaat naar de dagopvang. Lies heeft contact gehad met Will Herstel. Ze is dankbaar voor het leven dat ze samen met Henk heeft gehad.
6. **Programma Commissie.** Op 4 mei heeft de excursie naar de Hippe Koeien plaatsgevonden. De deelnemers waren erg enthousiast. Op 9 mei is de Lentewandeling gehouden in Montferland bij een temperatuur van 28 graden. Negen personen hebben deelgenomen.
7. **Lustrum commissie.** De commissie hult zich nog in nevelen, maar zal wel in nader overleg treden met het bestuur over de diverse mogelijkheden. Het jubileumfeest zal plaatsvinden op donderdag 5 april 2018.
8. **Rondvraag.**
Lies: De Running Lunch zal plaatsvinden op 1 juni. De deelnemers verzamelen zich om 11 uur ten huize van de familie Hensen (Loostraat 16, 6013 AG Aerd, telefoon 0316-248047).. Auto's kunnen worden geparkeerd op het weiland naast het woonhuis. De deelnemers hebben bericht gekregen over de locatie van het voorgerecht, en krijgen ter plekke verder informatie. Om overal op tijd aan te komen is het gebruik van een auto wel noodzakelijk. Om 14.30 treffen de deelnemers elkaar weer op een vast adres.
Jacques verzorgt op 15 juni de presentatie. **Hij verzoekt de leden dan een schaar-tje mee te brengen.**
Jos heeft zijn driewieler in gebruik genomen is daar zeer happy mee.
Hans heeft op 7 mei zwaluwen geconstateerd en de volgende dag is het meteen zomer geworden!
De komst van **Wim van Heugten** was enigszins vertraagd door het metselen van een tuinmuurtje en het vergeefse gepruts aan een defecte wasmachine.
Klaas doet melding van het heuglijke feit dat hij de halve marathon heeft gelopen en biedt een drankje aan. Deze geste wordt met applaus begroet. Hij heeft de notulist naderhand nog het volgende bericht gestuurd: *"Bij het aanbieden van mijn rondje heb ik Tjebbe genoemd die wel 10 marathons heeft gelopen. Dat ene halfje van mij stelt dus in dat licht bezien niet veel voor. Helaas heb ik Jacques niet genoemd, want die heeft – bleek achteraf – wel 15 marathons gelopen! Alweer baas boven baas dus. Kun jij de in de notulen nog rechtbreien?"*
Hans Slooten brengt een laptop met zich mee voor de presentatie van Jacques.
Ed vraagt in verband met het "smoelenboek" om foto's van de leden en hun partners.

9. De voordracht van **Theo Salemink** gaat niet over Islam beelden maar over Weilanden van Joodse veehouders in de Achterhoek in de Liemers. In 1941 werden alle Joodse eigenaren van landbouwgrond gedwongen hun landbouwgrond te verkopen. In onze regio werd dit geregeld door het Pachtbureau in Didam. De opbrengst kwam via de onteigende Joodse bank Lippmann Rosenthal bij de Nazis terecht. Na de oorlog bleek het voor de oorspronkelijke eigenaren en/of hun erfgenomen heel moeilijk of bijna onmogelijk om hun bezit weer volledig in handen te krijgen. Een interessant aspect van de Tweede Wereldoorlog dat nog maar weinig aandacht heeft getrokken. Veel overheden werkten dociel mee aan deze Duitse maatregel mee, maar er waren ook lokale overheden die alles in het werk stelden om deze maatregel te omzeilen.
10. De voorzitter bedankt de Theo voor zijn boeiend vertoog en sluit daarbij de vergadering.

(Nader informatie over de Roofbank toegevoegd door de notulist)

De nazi's kwamen overeen om een huur van dfl 35.000,- te betalen. Daarnaast kwam ze overeen om de verhuiskosten van de Amsterdamse Bank te betalen á dfl. 8.700,-. Ze betaalden dfl. 70.000,- voor de inventaris en dfl. 9.000,- voor kleine verbouwingen.

Deze aanloopkosten waren echter te verwaarlozen wanneer ze vergeleken worden met de honderden miljoenen die binnen kwamen als geld, kredieten, claims, aandelen en, later, als kunstvoorwerpen, diamanten, goud en platina op Sarphatistraat 47-55. Het was de bedoeling van Fischböck, de man die het hele Lippmann, Rosenthal & Co. idee had bedacht, dat de roofbank voor de buitenwereld een normaal bedrijf zou lijken. Dus er was een directie. Het leek vanzelfsprekend dat Alfred Flesche, de Verwalter van Lippmann, Rosenthal & Co. in de Nieuwe Spiegelstraat, aangesteld zou worden als hoofddirecteur. Maar Flesche zelf wilde niets te maken hebben met de Sarphatistraat, hoewel hij dit nooit expliciet tegen zijn superieuren zei. Hij wilde en kon geen verantwoording dragen voor deze namaakbank. Hij wilde de Sarphatistraat en de Nieuwe Spiegelstraat strikt gescheiden houden. Dat is in ieder geval wat hij na de oorlog verklaarde en wat door een aantal getuigen uit die tijd wordt bevestigd en door een aantal wordt bestreden. Zijn houding zorgde in ieder geval voor weerstand bij Fischböck, die Lippmann, Rosenthal & Co. als een onverdeelde normale bank wilde presenteren. Ondanks het beeld dat Flesche probeerde op te houden dat hij als een goede bankdirecteur zorg wilde dragen voor -met name- de vestiging op de Nieuwe Spiegelstraat was de connectie tussen de 2 banken intensiever dan Flesche suggereerde. Flesche vluchtte in 1944 na Dolle Dinsdag naar Duitsland, werd in 1949 berecht en veroordeeld tot 5 jaar gevangenisstraf.

Het aantal personeelsleden bij de Lippmann, Rosenthal & Co Sarphatistraat bank geeft enig idee van de schaal waarop de roof werd uitgevoerd. Ten tijde van de 1e LiRo-verordening had de bank 268 personeelsleden, waarvan er 160 bij het bank-gedeelte werkten. Het personeel verdubbelde in 1942 (510) en viel in 1943 terug naar 299. De oorspronkelijke kern van het personeel was afkomstig uit de echte bank op de Nieuwe Spiegelstraat. Aan het einde van 1941 werd dit personeel bijeen geroepen en door directeur Fuld geïnformeerd dat een aantal van hen overgeplaatst zou worden naar de bank op de Sarphatistraat. Fuld kon toen nog geen details geven omdat hij die ook niet kende. Wat wel zeker was was dat de bankierszaken zouden worden afgehandeld op de Sarphatistraat. Fuld adviseerde het personeel om gehoor te geven aan deze opdracht omdat de Nieuwe Spiegelstraat al onder Duits gezag was geplaatst en daardoor was het voortbestaan niet zeker. Het personeel dat naar de Sarphatistraat zou gaan zou in ieder geval zeker van hun baan zijn. Op 1 augustus 1941 gingen 27 werknemers van de Nieuwe Spiegelstraat naar de Sarphatistraat.

Goed en fout

Vaak komt men in verhalen over de 2e wereldoorlog dilemma's tegen. Mensen maken keuzes en komen aan de goede of de foute kant van een scheidslijn terecht. Die scheidslijn is vervolgens zeer vaag. Een voorbeeld is de directeur personeelszaken, Kurt Victor Karl Mulisch. Hij werd aangesteld door de nazi's en collaboreerde met hen. Hij was in 1936 gescheiden van zijn Joodse vrouw Alice Schwarz en kon door zijn werk bij de Lirobank haar het leven redden en dat van zijn zoon, de schrijver Harry Mulisch. De ouders en grootouders van Alice verdwenen in de concentratiekampen. Kurt Mulisch werd na de oorlog veroordeeld wegens collaboratie. Hij werd 3 jaar gevangen gezet in het Lloyd Hotel.